

РОЗПИС ЯЄЦЬ

Підготувала: учениця 6-Б класу
Коляденко Валерія

Писанка

Писанка – яйце, декороване традиційними символами, які пишуться за допомогою воску та барвників. Цей вид мистецтва поширений у багатьох країнах світу. Шкарлупу писанок знаходили при археологічних розкопках цивілізацій, що існували більше 3000 років тому, і багато з тих візерунків дійшли і до нашого часу і використовуються у розписі і сьогодні!

Знаки на писанці

Будь-який знак на справжній українській писанці щось означає. Ось декілька значень:

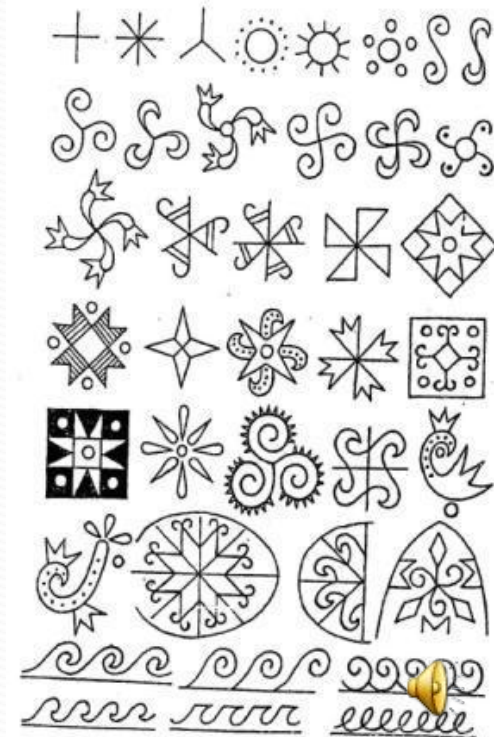
Колесо – символ безсмертя, майбутнього небесного існування.

Сонце – символ світла і життя.

Хрест – символ чотирьох сторін світу, чотирьох пір року, чотирьох темпераментів.

Трикутник – символізує вогонь, чоловічу і материнську сили.

Спіраль – вегетативної і органічної плодючості.

Що символізувала ПИСАНКА?

У багатьох міфах яйце – символ Сонця, життя; любові та краси; весняного відродження, добра і щастя. Писанки існували ще за часів антиків – наших прародичів 3-8 ст. н. е. У 2013 році у Львові знайшли писанку якій 500 років.

Пізніше у той же рік на березі Херсонського водосховища знайшли глиняну писанку-брязкальце, якій у 2018 році виповниця 950 р.

З писанками і крашанками пов'язано безліч легенд, повір'їв, переказів, звичаїв, традицій, обрядів, які виникли ще в язичницьку добу. Наприклад, у Японії стародавні люди думали, що Земля – яйце, що знесла величезна куриця-небо. Одну з легенд я вам розкажу...

Легенда про писанку

Давно це було... Ще тоді, коли розп'яли на хресті Христоса... Плакала його мати і не мала утіхи. Була ж у неї сусідка Ганя. Доброю і співчутливою була Ганя. Одного разу приходить Ганя до Марії з кошиком яєць і каже:

- Чому ти плачеш. Хіба ну чула? Твій син воскрес! Тримай кошик з яйцями!

Зраділа мати: її син живий! Сльози радощів покотились з її очей. І полились ті сльози на яєчка. І розквітли на них квіти, і полетіли пташки різними малюнками...

Зраділа Божа Матір взяла кошик з писанками і пороздавала яєчка людям зі словами: "Христос воскрес!"

Види розпису яєць:

- Крапанка
- Мальованка
- Крашанка
- Дряпанка
- Витравлені яйця
- Яйце-декупаж
- Сламенка
- Яйця, оздоблені кольоровим воском
- Яйця-вишивки
- Бісерки
- Скляні яйця
- Каскарони
- Ажурні яйця
- Ювелірні яйця
- Яйця у техніці квілінг
- Яйце з модульного орігамі
- Т.д.

Крапанка

Крапанка - один з чотирьох основних видів розписаних великодніх яєць, разом з крашанкою, дряпанкою та писанкою.

Традиційна технологія виготовлення крапанки є відносно простою, в порівнянні з виготовленням писанок. Для виготовлення крапанки, зачерпнувши писачком віск, закрапують ним лише місця, що повинні залишитися незафарбованими. Після цього яйце занурюють у найсвітлішу фарбу, найчастіше рожеву. Після висихання фарби, поверхню яйця вкривають восковими цятками, які потім залишаються жовтими. Якщо треба залишити зелені цятки, то вмочивши сірник у зеленку, малюють зелені цятки, які покривають воском. Потім яйце занурюється у червоний барвник. На червоній фарбі закапують воском ті місця, які мають залишитися червоними. Насамкінець загальне тло забарвлюють якоюсь темною фарбою, частіше вишневою. Після цього яйце кладуть в не дуже гарячу духовку або піч. Після того як віск розм'якає, його обережно витирають м'якою тканиною.

Крашанка

Крашанка - один з чотирьох основних видів розписаних великодніх яєць, разом з крапанкою, дряпанкою, та писанкою.

Традиційна технологія виготовлення крашанки є дуже простою, в порівнянні з виготовленням всіх інших видів великодніх яєць. Вона не потребує використання воску, спеціальних фарб, чи писачка. Для отримання крашанок використовують круто зварене в лушпинні цибулі яйце, яке після цього набуває жовто-коричневого кольору різної інтенсивності. Іноді до них прив'язують листочки петрушки, які залишають на шкаралупі світлі відбитки. Найчастіше крашанки фарбують у червоний колір, символ кохання і вічного життя.

У ХХ сторіччі почали також фарбувати крашанки різноманітними харчовими барвниками промислового виробництва.

Спочатку крашанки фарбували кров'ю в червоний колір крові. Зараз можна побачити крашанки різного забарвлення. Використовуючи відвари рослин, та залежно від мети, можна отримати наступні кольори:

- Червоно-коричневий: лушпиння цибулі;
- Рожевий: сік з буряку;
- Світло-синій: ягоди чорниці;
- Жовтий: куркума, листя берези, кора молодих яблунь і квітів календули;
- Зелений: кропива, пагони молодого жита і листя барвінку;
- Чорний або коричневий: кора дуба, вільхи чи оболонки волоських горіхів;
- Фіолетовий: пелюстки темної мальви.

Згідно з церковною традицією, фарбують крашанки у Чистий четвер (четвер на Страсному тижні - останній середньо на Великодній тиждень). У Великдень крашанки використовують для прикраси.

Дряпанка

Дряпанка або **скробанка** - один з чотирьох основних видів розписаних великодніх яєць, разом з крапанкою, крашанкою, та писанкою.

Технологія виготовлення дряпанки цікава тим, що її можна зробити за відсутності писачка чи всіх фарб. Для її виготовлення вибирають яйце темного кольору і зафарбовують темним барвником. Олівцем наносять орнамент. Після цього гострим предметом (голкою, шилом чи цвяхом) продряпають намальований орнамент.

Для фарбування дряпанки приготуємо анілінові барвники, що призначені для фарбування вовни. Фарбу (приблизно половину чайної ложки або половину вмісту пакету) висипаємо у банку місткістю 0,5 л та заливаємо її 250-300 г. окропу. Воду бажано брати м'яку. Фарбувати дряпанки можна тоді, коли фарба охолоне до кімнатної температури. Основні кольори – темні (сині, зелені, коричневі, фіолетові, червоні), тому, що на дряпанці жовтого чи помаранчевого кольору погано буде видно малюнок, адже продряпані місця білі з жовтуватим відтінком. Для більш якісного фарбування треба додати до фарби столову ложку 9% - ного розчину оцтової кислоти. Потім кладемо яйце на ложку та обережно топимо його у фарбі. Фарбується дряпанка в середньому 5 хвилин, після чого виймаємо її ложкою, ганчіркою обережно промокаємо (не витираємо). Після остаточного висихання беремо дряпанку в чисту ганчірку однією рукою, а іншою – наносимо малюнок олівцем. Але перед цим етапом доречно буде зробити декілька начерків на аркушах паперу. І, нарешті, дійшли до самого прекрасного, найдовшого процесу – продряпування. Можна взяти заточений надфіль або ж голку, шило та дряпати, (дотримуючись за графікою основних трьох кольорів – чорний, сірий, білий). Головним завданням є: збереження контрасту. Остання стадія – виготовлення з дерева або глини підставки для дряпанки. Це додасть завершеності та неповторного естетичного вигляду творчій роботі. Також використовують яйця страуса. Техніка виготовлення така ж, окрім вилювання (отвір – з одного боку розміром 8-10 мм) і фарбування (фарба виливається в поліетиле

Мальованки

Мальованки - це означає мальовані пензликом. У роботу йдуть гуаш, акварельні і навіть олійні фарби. На мальованках домінують квіти, а наші давні орнаменти майже не зустрічаються. Мальованки, виготовлені в монастирях як великодні сувеніри, часто прикрашаються шовковими «золотими» або «срібними» стрічками.

Для фарбування та розмалювання яєць здавна використовуються природні барвники. Це відвари з кори, бруньок, плодів різних дерев і кущів (дуба, вільхи, горіха, яблуні і т. д.), коріння та стебел трав, пелюсток квітів, лушпиння цибулі та ін. І нині справжні майстри своєї справи послуговують лише традиційним методом. Рослинні фарби мають кілька переваг: вони природніші в своєму кольоруванні, м'якість тонів надає виробові естетичнішої і художнішої приваби, значно довше зберігають колір, зручніші в роботі, і, нарешті, пофарбовані мальованки майже не псуються, тоді як хімічні замінники сприяють швидкому «зношуванню» яєць. В останні десятиліття писанкарки звертаються і до анілінових фарб.

Витравлене яйце

Витравлене яйце або травленка – це писанки, виконані без барвників за допомогою оцетового розчину.

Витравлювати можна як білі, так і коричневі яйця. Але широку гаму відтінків дають тільки коричневі яйця.

- Для виконання травленки ми маємо видуті яйця коричневого кольору. Спочатку наносимо на них орнамент олівцем, потім покриваємо його воском. Замальовані місця залишаються у нас найтемнішими. Коли писанки розписані, закриваємо отвори воском. Далі занурюємо яйце у банку з оцетом. Перше витравлювання триває 5 хвилин. Оцет повністю покриває яйце. Щоб зняти шар шкаралупи, котрий виїв оцет, ми обмиваємо щойно виїняте яйце шматочком тканини в теплій воді.
- Дали яйцям висохнути, промокнули серветкою (тканиною) і продовжуємо розписувати воском. Друге витравлювання триває 10-15 хвилин. Виймаємо писанки з оцту, знову обмиваємо в теплій воді й даємо просохнути. Щоб отримати третій найсвітліший відтінок, наносимо символи - і в оцет. Цього разу востаннє. Залишаємо писанку в спокої на 2 години. За цей час оцет виїсть шар шкаралупи настільки, що яйце стане майже білим.
- Після останнього витравлювання промиваємо писанку шматочком тканини, знімаємо віск із отворів, кладемо на підставку й обдаємо кип'ятком. Віск сходить. Проте писанка ще не готова. Промиваємо її зсередини і за допомогою м'ячого засобу та щітки добре очищаємо поверхню яйця від залишків витравленої шкаралупи та воску.

Яйця-декупаж

Яйця-декупаж – наклеювання серфеток на білі яйця.

- Обережно вирізаємо потрібні фрагменти серфеток
- Відділяємо верхній шар серфетки, на якому чітко зображення малюнку
- Наносимо клей ПВА пензликом на видуте яйце
- Прикладаємо фрагмент серфетки на яйце, розглажуємо малюнок тканиною

Сламенка

Сламенка – яйця, візерунки яких роблять із соломи.

Яйця, оздоблені кольоровим воском

Яйця, оздоблені кольоровим воском – яйця, на які писачком нанесено кольоровий віск, що надалі не змивають.

Яйця, обплетені дротом

Яйця, обплетені дротом – яйця, вкриті сіточкою-візерунком, спленим з дроту.

Яйця-вишивки

Яйця-вишивки – вишиті хрестиком великодні яйця. Спочатку майстри вишивали на канві, у яку замотували яйце, згодом наклеювали вишиті орнаменти на шкарлупу. Пізніше почали висвердлювати яйця бормашиною і вишивати на шкарлупі за допомогою тонкого дроту з ниткою.

Бісерки

Бісерки - яйця на які за допомогою клею прикріплюють бісер різного кольору та розміру.

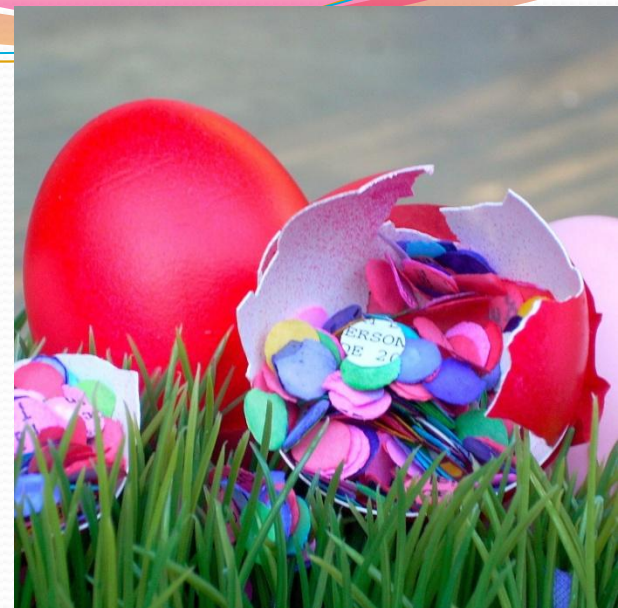
Скляні яйця

Скляні яйця – яйця, зроблені з кольорового скла.

Каскарони

Каскарони – це шкарлупа яйця, що наповнена конфеті.

Ажурні яйця

Ажурні яйця - візерунки висвердлені за допомогою бормашини.

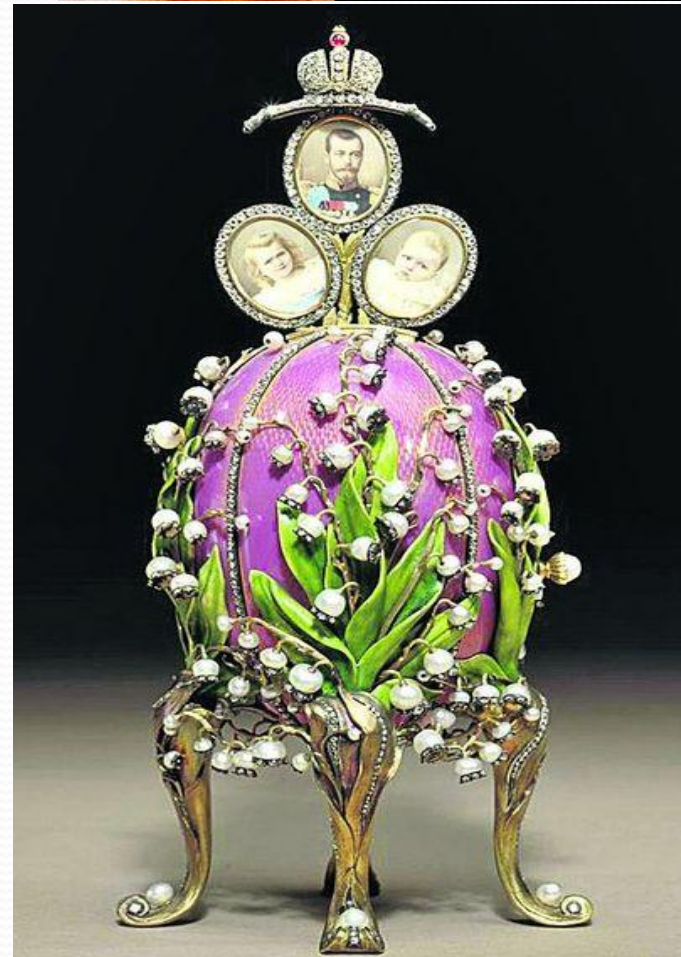

Ювелірні яйця

Ювелірні яйця - яйця виготовлені з золота, срібла, коштовного каміння.
Три найдорощих ювелірних яйця світу:

VOTRUBE.RU

Ціна цього яйця – 9,5 млн. доларів!!!

Яйця у техніці квілінг

Яйця у техніці квілінг - яйце, оздоблене скрученими смужками паперу.

5

Яйце у техніці модульне орігамі

Яйце у техніці модульне орігамі – яйце, зроблене з прямокутних шматочків паперу (6 см на 4 см) складених таким чином, щоб разом мали якусь форму.

Найбільша писанка світу

ВЕГРЕВІЛЬ (Канада)

Пам'ятник українській писанці

Висота — понад 20 м

Автор проекту — Павло Цимбалюк

1975 рік

У серці канадської провінції Альберта, краю українських поселенців, у містечку Вегревіль, стоїть перший у світі пам'ятник писанці.

За іронією долі, встановили його на честь 100-річчя Королівської кінної поліції Канади, яка дещо упереджено ставилася до українців...

Пам'ятник дуже цікавий. 9-метрове яйце обертається на штоку, вказуючи напрямком вітру. Розцяцькована писанка з математичною точністю. Двовимірні прямолінійні трикутники, шестикутники та ромби допоміг ідеально розташувати на тривимірному й округлому яйці професор комп'ютерних наук Рональд Ресч завдяки найкрутішим на той час ЕОМ. Важко повірити, але тримаються ці фігури на алюмінієвих шпичках!

Музей писанці

Музей «Писанка» - музей писанки в місті Коломиї Івано-Франківської області. В колекції музею понад 6000 писанок з різних регіонів України та країн світу. Серед експонатів музею є також писанки з підписами відомих політичних діячів України. За результатами акції Сім чудес України музей опинився на восьмому місці за голосами інтернет-користувачів та на сімнадцятому місці за голосами експертів.

Музей писанкового розпису було створено на основі колекції писанок у Коломийському музеї народного мистецтва. Музей урочисто відкрито 26 жовтня 1987 в Коломийській церкві святого Благовіщення якраз у день на 400-ліття цієї церкви. Церква-музей розміщувалася на перехресті жвавих автомобільних шляхів, що зумовило активне відвідування музею, хоча він функціонував лише в літній період. В 1990 церква була передана віруючим, а музей не отримав постійного приміщення. З 1992 Музей писанкового розпису розміщувався в малоприспособованому будинку по вул. Р. Шухевича, 78.

В 2000 музей було відкрито у спеціалізованому будинку, частиною якого є пам'ятник писанці, висота якого сягає 13,5 метрів, а діаметр 10 метрів. Таким чином коломийський пам'ятник є найбільшою писанкою у світі. Будівля була спроектована Ігорем Євстахієвичем Шумином. Приміщення музею виготовлене повністю з кольорового скла, а загальна площа утвореного таким чином вітражу більша за 600 квадратних метрів.

Підіб'ємо підсумок

Для людини не обізнаної з секретом розпису писанки здається, що справа це складна і під силу тому хто може гарно малювати. Але після спроби вона занурюється у велику та своєрідну історію цього маленького звичаю.

Висновок: **НАСОЛОДЖУЙТЕСЬ!** Розписуйте писанки до свят, даруйте рідним! Пізнайте і відкрийте для себе красу цього чудового виду мистецтва – розпису яєць, писанкарства...

